

מדוע היו צריכים בני ישראל לפרוש ג' ימים קודם שבועות

בשיעור היום נעסוק בחג הקדוש שמתקרב אלינו חג השבועות, עיקר העניין של יציאת מצרים הייתה בשביל שנעבוד את הקב"ה ונקבל את התורה ביום החמישים, ולכן עם ישראל ספרו 50 יום כדי להגיע לתכלית לזכות לקבל את התורה הקדושה. הקב"ה ציוה לפני מתן תורה: "והיו נכונים לשלושת ימים אל תגשו אל אשה" – עם ישראל צריכים פרישות מהאשה. וצריך להבין, מדוע במתן תורה יש מצוה של פרישות, הרי יש מצבת פרייה ורבייה, וזה לא אמור להיות סתירה למתן תורה?

מובא בגמרא (שבת פז.) "ג' דברים עשה משה רבנו מדעתו והסכים הקב"ה על ידו", ואחד מהם זה שפרש מן האישה. איך יודעים זאת? מזה שלכל עם ישראל הקב"ה אמר: "שובו לאהליכם", ודורשת הגמרא שם – "למצוות עונה", ואילו למשה אמר: "ואתה פה עמוד עמדי". רואים שמה רבנו הוא בחינת 'מתן תורה' בכל יום, ולכן הגם שעיקר קבלת התורה זה בחג השבועות, אך ע"י משה שהוא בחינת קבלת תורה, כל יום מחדש אנחנו זוכים לקבל את התורה כל הזמן כסדר ע"י "איתפשותא דמשה בכל דור ודור", ולכן אומר רבנו הקדוש בליקוטי מוהר"ן (תורה ל"ו) ושלמד היום בעז"ה, שמה רבנו היה צריך להיות פרוש מאישה תמיד בקדושה ובטהרה. וצריך להבין, מדוע יש קשר בין קבלת התורה, לבין הפרישות.

והביאור בזה, דהנה כל עניין של מצרים שהיא כללות כל שבועים האומות, כמו שכתוב במדרש (בראשית רבה טז, ד) שכל האומות המצרים לישראל נקראים ע"ש מצרים, ההתכללות של האומות הייתה במצרים שהייתה ראש כולן, ולכן מסביר רבנו שהיינו צריכים לעבור גלות מצרים, בשביל שבסוף נקבל את התורה, ועל מצרים נאמר: (בראשית מב, ט) "ערות הארץ", ז"א שעיקר העניין של גלות מצרים היה ניסיון של ערות הארץ, ובניסיון הזה עם ישראל נשמרו ושמרו והקב"ה מעיד עליהם – כמו שכתב רש"י (במדבר כו, ה) בשם המדרש: "לפי שהיו האומות מבזין אותם, מה אלו מתייחסין על שבטיהם, סבורין הן שלא שלטו המצריים באימותיהם, אם בגופם היו מושלים, ק"ו בנשותיהם, לפיכך הטיל הקב"ה שמו עליהם, ה"א מצד זה וי"ד מצד זה, לומר, מעיד אני עליהם שהם בני אבותיהם, וזהו שמפורש על ידי דוד, (תהלים קכב, ה) "שבטי יה עדות לישראל", השם הזה מעיד עליהם לשבטיהם לפיכך ככולם כתב הַתְּנַכִּי הַפְּלֵאֵי וכו'". עכ"ל. כלומר, אע"פ שבמצרים נפלנו בעבודה זרה, שזה חמור מאוד, אבל בעניין עריות הם היו קדושים, וע"י זה זכינו למתן תורה. ורואים כאן, שכל מתן תורה זה בזכות הקדושה שנשמרנו מערות הארץ של

מצרים, היפך הקדושה, ולכן גם במתן תורה היה צריך פרישות – ואפילו מהיתר, (למרות שבד"כ הפרישות היא רק מהאיסור, ולא מהיתר, אלא שבמתן תורה היה עניין של פרישות מהיתר בשביל מתן תורה).

שבעים נפש, שבעים אומות, הקב"ה שאל את האומות אם רוצים תורה

רבנו מסביר בליקוטי מוהר"ן (תורה ל"ו) שכל עם ישראל מושרש בשבעים נפש בני ישראל שירדו למצרים, כמ"ש: "כָּל-הַנֶּפֶשׁ לְבַיִת-יַעֲקֹב הִפָּאָה מִצְרִימָה שִׁבְעִים", וכנגד זה יש גם כן את כל שבעים אומות העולם שנמנו בפרשת 'נח', ובתיקוני זוהר (תיקון ל"ב דף עו:) מבואר שלשבעים אומות יש שבעים שרים הממונים עליהם, (ועוד שני ממונים שהם ס"מ ונחש, שהם הממונים על כל האומות). והם הלעומת זה של שבעים נפש ישראל.

ידוע המדרש: שהקב"ה סיבב עם התורה על כל שבעים האומות ושאל אותם אם הם רוצים לקבל את התורה, ואז שאלו אותנו מה כתוב בה? והקב"ה ענה להם דווקא את הדבר שהם הכי שטופים בו, כשבא לעשיו, אמר להם כתוב "לא תרצח", ולבני ישמעאל אמר להם "לא תגנוב", כשבא לעמוץ ומואב אמר להם "לא תנאף" וכו'. ולכן הם לא רצו את התורה. ולכאורה קשה, אם אתה רוצה למכור משהו, למה אתה מספר לקונה עד כמה החפץ שאתה מוכר לו הוא לא בשבילו, וכאן רואים שהקב"ה מציע להם דבר שהוא בדיוק הפוך מהדבר שהם הכי שטופים בו?

והתשובה: כי באמת כל העניין של התורה היא לזכך את האדם מהשבעים מידות רעות שיש אצל שבעים אומות, כי התורה היא 'תורת חיים', והיא באה לזכך את האדם מכל הדברים הרעים שבו, ולכן כשהקב"ה מציע לאומות העולם את התורה, הוא שואל אותם דווקא מהמידה שהיא הכי קשה להם, כי אם הם יסכימו לוותר על התאוה המיוחדת אליהם, הם היו זוכים לקבל תורה אבל היות שהם לא הסכימו, לא זכו לקבל את התורה. כי התורה היא היפך המידות הרעות, וכלשון רבינו (בתורה ל"ו): "וְזֶה לְעַמֶּת זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹקִים" (קהלת ז, יד), שְׁכַנְגְדִּי שִׁבְעִים נֶפֶשׁ שֶׁל בֵּית יַעֲקֹב, הֵם שִׁבְעִים לְשׁוֹן (שם ובזוהר שמות ח"ב ה,; במדבר רבה ט, יד). שְׁכַל לְשׁוֹן וְלְשׁוֹן יֵשׁ לָהּ מִדָּה רְעוּזָה בְּפָנָי עֲצָמָה, מִה שְׂאִין בְּחִבְרָתָהּ. וּמְחַמַּת הַמִּדּוֹת הָאֵלֹהִי, הֵם מְרַחֲקִים מִשִּׁבְעִים פָּנִים שֶׁל תּוֹרָה.

באמירת נעשה ונשמע עם ישראל שברו את התאוה שלהם

מה המידה הכי קשה של עם ישראל? זה לעשות דבר בלי הבנה אין דבר יותר קשה ליהודי מאשר לעשות מה שהוא לא מבין, יהודי הטבע שלו שהוא מאוד שכלי, וכל דבר הוא אוהב לבדוק בשכל שלו, ובכל זאת, עם ישראל אמרו לקב"ה נעשה ונשמע, את הדבר שהכי קשה לנו – לעשות בלי להבין, את זה אנחנו מוכנים לוותר בשביל מתן תורה. אמר הקב"ה: "מי גילה רז זה לבניי, שמלאכי השרת משתמשים בו?" (שבת פח). השם יתברך התפעל מהתשובה של עם ישראל שהסכימו לעשות את התורה אע"פ שהם לא מבינים בכלל מה צריך לעשות.

יסוד זה הוא מאוד חשוב לדעת אותו, כי בתורת רבנו ובכלל בברסלב מאוד מדברים על העניין של קיום המצוות בפשיטות

ע"א" כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם וגו', מאי טעמא עבדי הם? – א"ש הוצאתי אותם מארץ מצרים – שהוצאתי אותם מרשות אחרת והבאתי אותם לרשותי) כלומר שהעבודה קשה של מצרים הוחלפה בעמל לימוד התורה. ולכן מובן מה שהאר"י ז"ל היה מזויע הרבה ומתאמץ בשעת לימוד ועיון ההלכה, עד שהוא היה מצליח לסלק ולדחות את הקליפות והסטרא אחרא שמסביב לתורה, ולהבין את הסוגיא.

מדוע קודם מתן תורה צריכים להיות בערות הארץ ארץ מצרים

וכתב רבינו עוד (באות ב'), וז"ל: ודע, שפְּלִלוֹת שֶׁל שְׁבַעִים לְשׁוֹן שֶׁל מִדּוֹתֵיהֶן הָרְעוֹת הִלְלוּ, הֵיא תַאֲוֹת נְאוּף. וְהוּא תַקְוֵן הַפְּלִלִי, מִי שֶׁמְשַׁבֵּר הַתַּאֲוָה הַזֹּאת, אֲזִי בָקָל יָכוֹל לְשַׁבֵּר כָּל הַתַּאֲוֹת. וכבר כתב רבינו לעיל שהיות: כִּי הִקְלִיפָה קְדָמָה לְפָרִי, וְמִי שְׂרֹצָה לְאָכֵל הַפָּרִי, צָרִיךְ לְשַׁבֵּר מִקְדָּם הַקְּלִיפָה, לְכֵן קִדְּם הַהֲתַגְלוֹת מִכְרַח הַנֶּפֶשׁ לְבֹא בְגָלוֹת, הֵינּוּ בְּמִדּוֹתֵיהֶם כְּדִי לְשַׁבֵּרם, וְלְבֹא אַחַר כֵּן לְהִתְגַּלוֹת. וביאור הדברים: לפי האמת כל פעם כשרוצים להשיג השגה בתורה, צריך לשבר את כל השבעים מידות רעות של העכו"ם, אלא שהקב"ה ריחם עלינו, ויודע שעם ישראל לא יכולים לעמוד בניסיון עם כל שבעים סוגי התאוות, לכן הקב"ה נתן לנו את הניסיון בתאוה הכללית תאוות ניאוף, שע"י שמשברים את התאוה הכללית ע"י זה שיברת את כל ה-שבעים התאוות ביחד. ולכן ירדנו דוקא למצרים שהיא 'ערות הארץ', ששם יש את התאוה הכללית, ועם ישראל עמד שם בניסיון התאוה הכללית, וכמו שהקב"ה העיד עליהם "שבטני יה עדות לישראל", וע"י זה זכינו לקבל את כל ה-שבעים פנים של התורה.

אנו אומרים בברכת התורה: "אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו", ז"א כדי לקבל את התורה הקב"ה בחר בנו מכל העמים, אנחנו עם הנבחר כדי לקבל את התורה. אומר רבי נתן (ליקוטי הלכות ברכות התורה א') כי באמת כל העניין של קבלת התורה, הוא רק על ידי זה שנבחרנו מכל העמים, כי הם שקועים בשבעים סוגי תאוות ומידות רעות, ואנחנו העם שנבחרנו מכל העמים לקבל תורה, כי עם ישראל אינם שקועים בתאוות ומידות רעות.

ודוקא בשבועות הכי חשוב לכוון מאוד בברכת התורה, כי אז עיקר הזמן לזכות לקבל תורה מחדש. רק יש איזה נדנדוד בעיה, שהרי נשארים ערים כל הלילה. אכן למנהג הספרדים מי שניעור כל הלילה מברך ברכת התורה, ואין בעיה. אך לפי האשכנזים יש שמסתפקים בזה, ולכן הם מחפשים משהו שלא בירך, ואם אין משהו, סומכים על שיטת רבי עקיבא איגר שאומר שאם אדם ישן ביום, הוא יכול לברך ברכת התורה למחרת, בגלל שמצדדים ספק ספיקא, שמא עצם זה שעבר לילה והגיע הבוקר צריך לברך על התורה, וגם אם נאמר שלא צריך לברך, אז יש ספק אולי שינה ביום, היא מצד עצמה מצריכה ברכות התורה.

אתה בחרתנו מכל העמים, ביאור המושג 'עם נבחר'

היום קצת התבלבלו עם המושג של 'עם נבחר', יש "נאורים" שאומרים שכל בני אדם שוים, ומה זה 'עם נבחר', זה גזענות.

ותמיתות, לעשות את המצוות אע"פ שלא מבינים, וגם לשמוע לעצות של הצדיק, אע"פ שאתה לא מבין את הסיבה שהצדיק מצווה עליך לעשות כך וכך, אבל באמת כל הזכות לקבלת תורה, היה רק בזכות ה-נעשה ונשמע' שזו המידה הכי קשה ליהודים, באותה דרגה שקשה לעשיו הלא תרצח, ולישמעאל קשה הלא תגנוב, ולעמון ומואב הלא תנאף. כך קשה ליהודי לעשות בלי להבין, (וכך הטבע הזה בעם ישראל עד היום), וכשהקב"ה נתן לנו את התורה הסכמנו לוותר זה על "כי היא חכמתכם ובינתכם", לעשות את ציווי הקב"ה אפילו בלי הבנה.

רבנו הסביר שיש 70 נפש בישראל, וכנגדם יש שבעים אומות. כשאנחנו רוצים לקבל תורה, שזה בחינת 'התגלות', והתגלות היא בחינת לידה, וכמו שיוולדת צועקת שבעים קולות, כך צריכים לבא בגלות של שבעים לשון, בתוך מידות ותאוות רעות שלהם, ומבואר בזה שהקליפה קודמת לפרי, וכשרוצים לאכול פרי חייבים קודם לקלף את הקליפה, והקליפה הקשה של התורה זה התאוות והמידות רעות של העכו"ם. וכמו שכתב רבינו בתורה זו, וז"ל: כִּי הִקְלִיפָה קְדָמָה לְפָרִי (ע' זוהר ח"ב דף קח:), וְמִי שְׂרֹצָה לְאָכֵל הַפָּרִי, צָרִיךְ לְשַׁבֵּר מִקְדָּם הַקְּלִיפָה. לְכֵן קִדְּם הַהֲתַגְלוֹת, מִכְרַח הַנֶּפֶשׁ לְבֹא בְגָלוֹת, הֵינּוּ בְּמִדּוֹתֵיהֶם, כְּדִי לְשַׁבֵּרם, וְלְבֹא אַחַר כֵּן לְהִתְגַּלוֹת, עכ"ל. וכן קודם מתן תורה היה צריך לצרף אותנו בגלות מצרים, לשבר את כל התאוות והמידות רעות שלהן, כדי לזכות למתן תורה.

הטעם שהאר"י ל היה מזויע ומתייגע מאוד בלימודו

הזכרנו פעם את דברי האר"י ז"ל (שער המצוות פר' ואתחנן) ושם מספר רבי חיים ויטאל: כשהיה מורי ז"ל מעיין את ההלכה, היה מזויע ומתעייף מאוד בשעת לימודו. ופעם שאלתי את מורי, למה הרב כל כך מזויע ומתייגע בלימוד וממש מתעייף מאוד? והאר"י ענה לו את דברי הזוהר (בראשית כו ע"א) שדורש את הפס' "וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעִבּוּדָה קָשָׁה" – עַל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה כֵּן: 'קָשָׁה' – בְּקוּשִׁיא. 'בְּחוּמְר' – בְּקָל וְחוּמְר. 'וּבְלִבְנִים' – בְּלִבּוֹן הַלְּכָתָא. 'וּבְכָל עִבּוּדָה בְּשָׂדָה' – דָּא בְּרִייתָא. יש המון מעגלים של 'היכלי התמורות' של הסטרא אחרא, שצריך לשבר אותם כדי להגיע להשגת התורה !!! (ע' היטב בלקוטי מוהר"ן תורה רמ"ה), כשאדם רוצה להשיג השגות בתורה, יש לו מניעות קשות, ודווקא כשאדם פיזית מאוד מתאמץ על הבנת התורה, (ובפרט אם הוא גם מתפלל תפילות לזכות לתורה), זה מה שעוזר לו לשבר את הקושי, והוא מצליח וזוכה להבין את התורה. כשיש קושיא וחוסר הבנה בתורה, פירושו של דבר שיש קליפה על הדבר הזה, אדם לומד סוגיה בגמרא, ויש לו קושיות, קשה לו להבין את הסוגיא, והוא מאמץ את הראש, ומתייגע כדי להבין, בזה הוא מפרק את הקליפות ואת הקושיות. וזה מה שכתוב בפסוק "בחומר ובלבנים ובכל עבודה בשדה". את הקשיים האלה עברנו במצרים בחיצוניות כפשוטו בעבודה פיזית בחומר בלבנים, לעומת זאת לאחר שיצאנו ממצרים העבודה קשה, והחומר, והלבנים' שלנו, זה בפנימיות, בעסק התורה הקדושה (וכמאמר הזוהר ובא מ'

יש 10 ניקודים לאותיות והם: קמץ, פתח צירי, סגול, שווא, חולם, חיריק, שורוק, קובוץ, ובלי ניקוד. כל עשרה הניקודים האלה הם מקבילים ל-עשר הספירות. הניקוד הראשון הוא ניקוד קמץ, והוא מקביל לספירת הכתר. פתח (לשון פתיחה), מקביל לספירת החכמה. צירי (מלשון ציור) כנגד הבינה. מה ההבדל בין חכמה לבינה? זה ההבדל בין אבא לאימא. אבא נותן טיפה, והאימא עושה מהטיפה הריון ומולידה וולד. הזכר הוא תמיד נותן רעיון, אך מי שיעבד ויפתח את הרעיון, זה דווקא האשה. (שימו לב, לכל פרופסור יש הרבה עוזרות, דוקא נשים, למה? כי יש לו איזה רעיון אבל לפתח אותו אין לו את הכוח והעצבים לזה, ודוקא אישה יש לה יותר את הסבלנות לפתח את הרעיון בפועל), זה באמת ההבדל בין המוחין של חכמה ושל בינה. (החכמה נמשלת בחסידות להבזק של חכמה או רעיון, מעין ברק שמאיר משהו, אך הבינה זה לקחת את הרעיון לצייר ולפתח אותו). סגול בחסד. השווא בגבורה כמו שכתוב (איוב א, טו) ׁוַתִּפֹּל שָׁבָא וַתִּקַּח־סָם – בחינת גבורה. חולם הניקוד הגבוה מעל האות הוא בתפארת. חיריק בנצח. קובוץ בהוד. שורוק ביסוד. ב'מלכות' אין ניקוד. כל ניקוד שייך לספירה. (אגב את החיבור בין הניקוד לספירה שהיא שייכת לה, אפשר לראות בכל סידור ספרדי בתפילת י"ח שבכל ברכה שם הוי"ה מנוקד בניקוד אחר, וממילא הברכה שייכת לספירה שלה, ואפשר לכוון בכל ברכה את הספירה).

נחזור לקמץ. ה'קמץ' הוא בחינת 'קמץ' וסתים', כלומר, הכול סתום. ולכן אחרי ברכות התורה מייד אומרים את פסוקי ברכת כהנים לרמז שאחרי שאמרת ברכות התורה קיבלת את התורה של אותו היום, רק היא מגיעה עדיין קמוצה וסתומה, עדיין היא לא מבוארת. ולרמזו על זה אומרים את ברכת כהנים בחינת "וקמץ הכהן". ונרחיב את הדברים: כל זמן שלא ברכת ברכת התורה אסור לך ללמוד תורה, כי עדיין לא קיבלת את התורה של אותו היום, אם תלמד תורה בלי לברך, אתה לוקח דבר שעדיין לא שלך. כמו ששאלה הגמרא בברכות (דף לה.) כתוב שני פסוקים, "לה' הארץ ומלואה", וכתוב: "והארץ נתן לבני-האדם?" ומתרצת הגמרא כאן קודם ברכה שהכל שייך לקב"ה, כאן אחרי שבירכת הקב"ה נותן לך. ואדם שלא מברך הוא כביכול גוזל את הקב"ה בורא העולם, הקב"ה אמר: רק אחרי שתברך, זה שלך. וכן בברכות התורה. (בגמ' נדרים פא. "על מה אבדה הארץ על עזבם את תורתך", ואמר רב: "על שלא ברכו בתורה תחילה, כלומר שזה שלא ברכו בתורה תחילה, זה נחשב להם שעזבו את תורתך", ולכן מאוד חשוב לברך ברכות התורה בכוונה כי אז מקבלים את התורה בכל יום. והנה ברגע שמקבלים תורה מהקב"ה, עדיין התורה היא קמוצה וסתומה, (היא עדיין אור סתום ונעלם ולא מצויר) והעבודה שלנו ביום היא לפתח ולברר את אור התורה שקיבלנו בברכות התורה. ורומזם לזה באמירת פסוקי ברכת כהנים, בחינת "וקמץ הכהן". ברכה – זה ריבוי, וע"י הריבוי של הקמיצה שבה הכל סתום, התורה מתבהרת ונפתחת במשך הלימוד של כל היום כולו.

עומק בקשת ישראל שמשה ידבר איתם כדי שלא ימותו

הזכרנו מקודם את הגמ' שבתורה יש בחינת 'סם', סם חיים וסם מיתה, כתוב שבמתן תורה עם ישראל אמרו למשה רבנו: "...דַּבֵּר אִתָּהּ עִמָּנוּ וְנִשְׁמָעָה וְאַל יִדְבַּר עִמָּנוּ אֱלֹקִים פֶּן נָמוּת" (שמות כ, טז), וקשה למה עם ישראל כ"כ מפחד למות מהדיבור של

אבל צריך לדעת, שלהיות 'עם נבחר', זה יותר עול מאשר 'תואר כבוד', נכון זה מאוד מכובד להיות העם הנבחר של הקב"ה, אך מצד שני זה מחייב אותנו מאוד, כי גוי חוץ משבע מצוות בני נח שהוא חייב בהן, הוא יכול לעשות מה שהוא רוצה, וגוי שלא שומר שבע מצוות הוא יותר גרוע מחיה, הוא לא בן אדם! אנו עם הנבחר קיבלנו את תרי"ג מצוות, כלומר, נכון שהבחירה זה גם תואר ומעלה, אך זה בא לחייב אותנו. מסביר רבי נתן, בזה שנבחרנו זה מחייב אותנו להתנזר מכל השבעים תאוות, ובעיקר מהתאוות הכלליות. וזוהי הכוונה ב'ברכת התורה': "אשר בחר בנו מכל העמים?" שאנחנו נבחרנו מכל העמים, לא להיות נופלים ושקועים ח"ו בתאוות של השבעים אומות, ולכן קיבלנו תורה. וזו הכוונה הפשוטה של התיבות 'אשר בחר בנו מכל העמים' בברכת התורה. כי כשאדם בברכת התורה באמת מקבל על עצמו להימנע מהתאוות, רק אז הוא יכול באמת לזכות לכתרה של תורה בכל יום ויום.

מה הסיבה לכך? יש גמרא ביומא (דף עב:) שדורשת על הפסוק "ושמתם את דברי וגו'" "שמתם" – סם תם. יש שנים סמים: סם חיים, וסם מיתה. כלומר יש אחד שלומד תורה והיא בשבילו סם חיים, ויש אחד שלומד תורה וח"ו היא בשבילו סם המוות, הוא לא מרגיש שמח בלימוד שלו, ויותר גרוע שמוציא דברי תורה לקנטר, ה' יצילנו, וא"כ איך אפשר לברר בין סם החיים וסם המיתה בתורה? אומר רבי נתן, שהבירור נעשה ע"י הפרישה מהתאוות. מה גורם לאדם לקבל בתורה את החלק של סם חיים שבתורה ולא ליפול ח"ו בסם המוות שבה? זה ההימנעות שלו מתאוות ניאוף ופגם הברית. הנקודה הזאת היא מאוד חשובה כי הרבה פעמים אדם חושב לעצמו: אני רוצה גם וגם, גם ללמוד תורה, וגם להיות נופל בכל מיני תאוות ה' ירחם. והוא חושב שזה בסדר, אבל זה ממש לא, כי אז התורה נעשית לו ח"ו סם מיתה, כי הכוח של סם חיים שבתורה הוא רק מתי שאתה מברר את התורה מתאוות העכו"ם.

לכן הבחינה של חג שבועות יום מתן תורה, היתה, אם אנחנו מוכנים ומסוגלים לפרוש שלושה ימים אפילו מההיתר, פרישה לחלוטין מהתאוות. וכשכל עם ישראל פרשו שלושה ימים אפילו מההיתר, זה הוכיח שאנחנו מסוגלים וראויים לזכות לקבל את התורה. והתורה בשבילנו היא סם חיים!

הטעם שאחר ברכת התורה באה ברכת כהנים, הניקודים והספירות

נשים לב, מיד אחרי ברכת התורה אומרים ברכת הכהנים. מה הסיבה? על פי פשט, היות שאמרת ברכת התורה צריך לסמוך לזה פסוקים, כי כמו כשאדם מברך על אוכל, הוא מיד צריך להכניס לפה ולאכול, אותו דבר לאחר ברכת התורה צריך מיד לומר פסוק תורה, ולכן אומרים את ברכת כהנים.

אבל למה דווקא פסוקים אלו? התשובה: כתוב בפסוק "וקמץ הכהן", שהכהן קומץ את המנחה והזוהר (בתיקונים ת"ה דף טז:) דורש את המילים "וקמץ כהן" כהן זה בניקוד קמץ. ביאור הדברים:

שממנו ניזון כל העולם, ולברר ממנו את סם החיים, ואת זה לתת לעם ישראל, זה העבודה של משה וכל הצדיקים.

קשר המשנה 'עשה לך רב וכו' ואל תרבה לעשר אומדות

על פי יסוד זה מסביר ר' נתן את המשנה באבות (פ"א מט"ז) "עשה לך הרב והסתלק מן הספק ואל תרבה לעשר אומדות", זאת אומרת ע"י שתעשה לך רב, תוכל להסתלק מן הספק, וגם את המעשר שלך אל תעשה באומד (כלומר אל תעשה אותו בערך, אלא תשקול את כל התבואה, תחלק לעשר, ועשירית תיתן ללוי). אבל בתרומה זה שונה ממעשר, וכתוב שתרומה ניתנת מאומד, כפי מה שנראה בעיניים. ולכאורה מה עניין של מעשר ואומד קשור לעניין עשה לך רב והסתלק מן הספק? מסביר רבי נתן (שם ע"פ תורה ל"ז) "עשה לך רב והסתלק מן הספק", שיהיה לך רב וצדיק, ואז מאיזה ספק תסתלק? מאם התורה שאתה לומד היא סם חיים או סם המוות, כי יתכן שהכלים שלך הם לא בדיוק מבררים טוב, (כגון שלא זכה עדיין לתיקון הברית מושלם), אז אני מסתמך על צדיק האמת שיש לו שלמות תיקון הברית, שהוא הרב שיכול לסלק אותי מהספק. וזהו ההמשך ואל תעשר אומדות, אל תעשה את המעשר ללוי כמו שעושים בתרומה שניתן לכהן, כי אצל הכהן זה בחינת "וקמץ הכהן", זה עדיין קמוץ – בחינת 'אומד', אבל הלוי זה כבר 'בינה' שהיא צירי (מלשון ציור, שמצייר את שבתורה לסם החיים) ולכן אל תעשר מאומד כמו בתרומה של הכהן, בחינת 'קמץ', כי התורה צריך לצייר אותה שתהיה מבוררת כמו מעשר ללוי.

מה לומדים מכאן? איך אני מצייר את סם החיים של התורה על ידי שאני מתייגע להבין אותה, (כמו שהבאנו מהאר"י ז"ל) והדבר הראשון זה "סור מרע" בשמירת הברית, שאדם זוכה להיות בקדושה, זה תנאי ראשון לקבל את סם החיים שבתורה. והשלב השני, להתייגע על ההבנה בתורה, וע"י היגיעה היא נהפכת לך לסם החיים. העניין, שיש בתורה 'סם החיים' זה אומר בריאות, פרנסה, שלום בית, וכל הדברים הטובים שקיימים בעולם בגשמיות וברוחניות. נמצא, שהעצות שלמדנו היום, (א) לכוון היטב בברכת התורה שאתה בברכה מקבל את התורה ששייכת להיום. (ב) כשמקבל את התורה צריך שהכלי שלי יצייר את התורה לטוב לסם החיים, ועושים זאת ע"י 'סור מרע', שאני שומר את קדושת הברית ונמנע מאוד מהתאוה הכללית. ע"י 'עשה טוב', שאני מתייגע ועמל להבין את התורה הקדושה. וכן אני מקיים "עשה לך רב", כי אני לא יכול לסמוך רק על עצמי אלא אני צריך לשמוע את התורה מהרב שלי, מכיון שהרב נותן לך תורה מבוררת, שהיא לא סתומה, והוא מפרש ומצייר את התורה באופן ברור שנשאר רק החלק הטוב של סם החיים. וגם 'אל תעשר אומדות' – אל תבין את התורה בערך, אלא תבין את התורה בדיוק, תתייגע להבין ולברר את הלימוד.

אני רק עישרתי את הספר, סיפור מר' חיים קניבסקי

היום קראתי סיפור על חיים קניבסקי, הוא זכה להרבה ילדים, וכשהם היו מאוד קטנים, היה לו בבית רק שני חדרים, חדר שינה

הקב"ה, הרי הקב"ה בא לתת תורה לאנשים חיים, ובודאי אם הקב"ה נותן לנו תורה, הוא רוצה שנחיה עם התורה, ולמה עם ישראל מפחד? מסביר רבי נתן (בלקושי הלכות ברכת התורה א') בעומק יפה כפ הנ"ל, כשהקדוש ברוך הוא נותן את התורה היא קמוצה וסתומה, שלכן אנחנו צריכים לפתח את התורה כל אחד לפי הכלים שלו. אכן, אם יש לאדם כלים טובים וטהורים, הוא מפתח אותה לסם חיים, ואם הכלים שלו לא טובים ח"ו, הוא מפתח אותה לסם מוות ח"ו, זה הכל תלוי באדם, וכיון שכן עם ישראל מפחדים, כיון שהתורה שהקב"ה נתן לנו היא קמוצה וסתומה, שמא אנחנו לא נפתח את התורה בצורה הנכונה לסם חיים אלא להיפך, לכן עם ישראל אומר למשה רבנו "דבר אתה איתנו ונשמעה", ולמה? כי משה רבנו הוא צדיק, וקדוש ושמור בברית ופרוש לחלוטין, וכיון שכן, עם הכלים של משה רבנו, בודאי שהתורה שיוצאת ממנו תהיה מבוררת ומצויירת הכי טוב שאפשר, ולכן כשנשמע תורה ממה שרבו, אז אפילו שאנחנו לא הכי מתוקנים, נזכה לסם החיים מהתורה שנאמרה ע"י משה רבנו, ולכן הם רצו דווקא לשמוע ממה ולא מהקב"ה.

מדוע כל דיבור של הקב"ה התחלק לשבעים לשון

נסביר יותר בעומק. כתוב בגמ' (שבת פח:) שכל דיבור ודיבור שהקב"ה אמר היה "כפטיש יפוצץ סלע", כשאתה נותן מכה עם פטיש על סלע, יוצאים הרבה ניצוצות מהמכה, אותו דבר כל דיבור ודיבור של הקב"ה היה מתחלק לשבעים לשון. ולמה? הביאור: הדיבור של הקב"ה בלשון הקודש לעם ישראל, זה בחינת 'סם החיים', אבל מה שהיה מתחלק לשבעים לשון זה סם המוות. ולכן עם ישראל מפחדים מאור מהדיבור של הקב"ה שמתחלק לשבעים לשון, כי יש בדיבור הזה גם סם חיים וגם סם המוות, ולכן העדיפו לשמוע את הדיבור של משה רבנו, כי הוא מדבר בלשון הקודש, הוא כבר מברר ומצייר את הדיבור, ואין בזה סם מיתה, (כמו בדיבור של הקב"ה) אלא רק סם החיים.

ולמה באמת אצל הקב"ה כל דיבור מתחלק לשבעים לשון? התשובה: כי הקב"ה צריך להחיות לא רק את עם ישראל, אלא גם את כל העולם, והוא מחייה אותם ע"י שבעים שרים הממונים שאמרנו, וכל חיות בעולם, היא מהדיבור של הקב"ה, כמו שכתוב: "בדבר ה' שמיים נעשו וברוח פיו כל צבאם". ומסביר הבעל שם טוב הקדוש על הפסוק: "לעולם ה' דברך ניצב בשמיים", שהדיבור של הקב"ה הוא לעולם ניצב בשמיים, ומהדיבור של עשרה מאמרות של ימי הבריאה, מזה ניזונים מתפרנסים, מתקיימים וחיים כל הבריאה כולה. לכן מכל דיבור ודיבור מתחלק לשבעים לשון גם לאומות העולם. אבל אומות העולם עושים עם הדיבור של הקב"ה סם המוות, הם לוקחים את זה לתאוות שלהם, ולכן אומרים עם ישראל למשה אם הקב"ה ידבר איתנו, שלא יהיה לנו חס ושלוש כמו אצל הגוים מהדיבור שהל הקב"ה והתורה בחי' סם המות, לכן עדיף שמה ידבר, כי הדיבור שלו כבר מצייר רק לטובה, ונזכה לסם חיים. ובאמת זוהי העבודה של הצדיק, לשמוע את הדיבור הסתום מהקב"ה,

ולא יכולתי לשנות אותם, ולא יכולתי לעשות שום דבר. זה חידוש נפלא של רבנו.

ע"י לימוד מהרב מקבל תורה מצויירת

נמצא שכל הנקודה כולה היא המשחק בין קמץ לציירי, ובשביל זה צריך חכמה שהיא 'חפתח' בין הקמץ והציירי. אם זה עדיין נמצא בקמץ יתכן שזה סם המוות, תלוי מה הכלים שלך, אם אתה צדיק גדול שומר ברית אתה יכול להתמודד עם הקמץ ולצייר אותו בעצמך. ואם לא אז זה קשה, והעצה – "עשה לך רב", שיצייר ויברר לך את התורה, כדי שהתורה לא תצטייר בכלים שלך לסם המוות ח"ו.

כתוב "הלוואי אותי עזבו ותורתי שמרו" – שהמאור שבה מחזירן למוטב. אך זה דווקא אם אתה לומד תורה מרב, וז"א שאדם שעדיין לא זכה לתשובה, ורוצה ללמוד תורה, אני לא ממליץ לו על זה, מכיון שהוא יקרא את התנ"ך ואת הגמרא ויתבלבל לגמרי, ויפרש את המקראות עם פירושים של דופי, ויקלקל פי כמה וכמה את עצמו ואת האחרים, לעומת זה אם ישמע תורה מרב, על זה נאמר: "המאור שבה מחזירן למוטב". (כשהרב מלמדו תורה, הוא יודע להוריד את התורה למושגים שלו, ואז יוכל להבין ולהתחבר, ורק כך יוכל לזכות לסם החיים שבתורה). ומה בעצם ההבדל? אם אדם לומד לבד, זה בחינת 'קמץ', ומי יודע לאן יוציא ויצייר את התורה בכלים שלו, ואדם שלא עשה עדיין תשובה ודאי אין לו את הכלי הראוי, ולכן העצה שילמד תורה מרב ואז הוא יכול לשמוע תורה אפילו שעדיין הוא לא עשה תשובה מפני ש"המאור שבה" (ע"י שלומד אותה מרב) מחזירו למוטב".

יוסף לומד ע' לשון בהוספת אות על שמו, ורק פעם אחת נקרא יהוסף כתוב אצל יוסף, שבליילה האחרון לפני שיצא מבית הסוהר, כי למחרת פרעה רצה לפגוש אותו, והוא יעשה לו מבחן בע' לשון, ואם הוא לא ידע את כולו, לא יוכל להתמנות למלך, ולכן בא גבריאל ולימד אותו שבעים לשון. כתוב בגמ' (סוטה לו): שבתחילה יוסף לא הצליח ללמוד את השבעים לשון, עד שבא גבריאל והוסיף לו אות ה"א, כמ"ש: "עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים". מה העניין שהוסיף לו אות ה"א? ועוד מדוע הוא נקרא בשם הזה 'יהוסף' רק פעם אחת בכל התנ"ך. התשובה: יוסף הוא מידת היסוד ושמירת הברית, וכיון שכן, הוא לא יכול להסתדר עם שבעים לשון שזה בחינה של טומאת אומות העולם, מה עושה גבריאל? מוסיף לו אות ה'. חושבים שההוספה של האות ה' זה מעלה ליוסף, אבל באמת האות ה' היא באה להוריד אותו, מספירת היסוד לספירת המלכות. בספירת המלכות שייך כל השבעים לשון, כי זה בחי' דינא דמלכותא דינא, ושם שייך כל עניין המלכות על כל שבעים אומות העולם, ואז יוסף קלט את ה-70 לשון. אבל זה רק היה רק לצורך שעה ולצורך עניין המלכות שלו, ואחרי זה הוא כבר יכול לחזור חזרה ליוסף, ולכן זו הסיבה שיותר לא קוראים לו 'יהוסף' אלא רק יוסף. ומה קורה למחרת? אומר לו פרעה: "אין נכון וחכם כמוך" – ז"א שיוסף ע"י שהוא בחינה של שמירת וקדושת הברית, הוא זוכה

להורים והחדר השני זה היה הסלון, חדר הלימוד – חדר הספרים, חדר הילדים חדר האורחים, חדר קבלת קהל, בקיצור חדר להכל. הספרים היו בסלון, הבית צפוף עם 8 ילדים בחדר אחד, ושם גם רבי חיים היה לומד, והספרים בשביל רבי חיים זה היה כל החיים. ומספרת הבת, שאחד הדברים שאבא מאוד היה מקפיד אם הילדים היו משחקים באיזה ספר קודש, או קורעים ח"ו, ופעם אחת הבת הקטנה כשהייתה בת שנתיים קרעה איזה ספר, ואז ר' חיים שאל אותה: 'למה קרעת את הספר?' והבת ענתה: "אבא, אני רק עישרתי את הספר"... רבי חיים מאוד אהב את ההברקה שלה, היא ניצלה מעונש...

"אל תעשר אומדות", אל תלמד תורה בערך, אלא צריך להבין טוב את מה שלומדים, וזה ע"י "עשה לך רב", כי באמת העיקר התפקיד של הרב, זה לתת הבנה ברורה בתורה, יצאת מהשיעור של הרב, הבנת וברור לך מה התורה אומרת, זה ה'סם החיים' שיש בתורה. אם עדיין נשארת בקושי, אתה עדיין אתה נמצא בקליפה של התורה. וכמו שאמרנו כל זה נוגע גם כן לכל הדברים הגשמיים של האדם שהתורה היא 'סם חיים', בשביל בריאות, ופרנסה בשפע היא שלום כל הדברים הטובים זה בכלל של 'סם החיים' שבתורה. ולכן ע"י 'סם החיים' הזה אנחנו ניצלים מכל הדברים הרעים.

בלעם בכל בחינותיו הוא כנגד התורה וכנגד הקדושה

רבנו ממשיך ואומר: מי ה'לעומת זה' של משה רבנו? זה בלעם בשם 'בלעם' רמוז כל המהות שלו איך היא נגד התורה, הבי"ת אומר רבנו זה כנגד הבי"ת של "בראשית ברא אלוקים", הלמ"ד של בלעם כנגד הלמ"ד האחרונה "לעיני כל ישראל" מה בלעם עושה? מקמץ את כל התורה ומכניס אותם ב'בל' – בבלבול שלו, בל-עם שבלבל עם. ה-ע"יין זה כנגד ה-70 פנים של התורה, והמ"ם זה כנגד 40 יום שניתנה תורה. זה בלע"ם.

בלעם אומר (במדבר כג, א) "הִנֵּה בָרַךְ לְקַחְתִּי וּבָרַךְ וְלֹא אֶשְׁיבְנָה" בלעם רצה לקלל, אבל איך הוא יקלל הרי הקב"ה אומר לו שעם ישראל ברוכים ולא יתן לו לקלל, ולמה הוא בכל אופן מבקש ללכת. מסביר רבנו בתורה שלנו שבלעם רצה לעשות שהקדוש ברוך הוא ייתן לו איזה דיבור, והדיבור של הקב"ה זה תמיד קמוץ וסתום, ולכן אומר בלעם אני כבר אצייר את הדיבור לפי הכלים שלי, והרי הכלי של בלעם הם ממש מטונפים, (כמובא בגמרא סנהדרין דף קה. שבלעם היה עושה מעשה אישות עם אתוננו, שזה הטומאה והקליפה הכי גדולה) ההיפך הגמור ממש, ולכן בלעם שיש לו כוזה כלי טמא, ברגע שיקח את הדיבור של הקב"ה, הוא חשב שהוא יצייר אותו לסם המוות כוזה וממילא תהיה קללה. ולכן אפילו שאומר לו הקב"ה: "אל תלך עמהם", אבל העניין של בלעם זה תן לי ללכת איתם, וברגע שאני אשמע ממך הקב"ה איזה דיבור כבר זה יהיה קללה הכי גדולה. אבל בסוף בלעם אומר: "הִנֵּה בָרַךְ לְקַחְתִּי וּבָרַךְ וְלֹא אֶשְׁיבְנָה" אומר בלעם: הפעם לא קיבלתי את דבר השם קמוץ וסתום, לא קיבלתי 'בָּרַךְ' בקמץ' אלא בָּרַךְ בצירי הקב"ה הפעם נתן את הברכות מבוררות ומצויירות (ולא באור סתום כמו תמיד),

עוגת גבינה, פיצה, שוקו, וכדו'. על השאלה למה אוכלים מאכלי חלב בבוקר דווקא, ולמה דווקא 4 מיני חלב? כי הרי בפסח שותים 4 כוסות יין, וכתוב: "אל תרא יין כי יתאדם", יין אדום מרמז על דם האדם. ארבע כוסות הם בחינת דם נידה, כי בליל פסח אנו עדיין בבחינת דם נידה (כמבואר בזהר אמור). וספרנו שבע שבועות של ספירת העומר, ואומר הזוהר זה בחינת שבעה נקיים. ואח"כ נטהרנו מהדם של במצרים. כמ"ש: "ואעבור עלייך ואראך מתבוססת בדמיך ואומר לך בדמיך חיי וכו'", (שאומרים אותו ב'לשם יחוד' לפני כל ספירה) כי אנחנו באים לטהר את הדם ולהחיות אותו. והנה הגמרא בנידה (דף טו.) אומרת "דם נעקר ונעשה חלב", כלומר כשהתינוק יונק את החלב, מזה נעשה סילוק הדמים של האם, שהרי אישה מניקה בריאה אין לה דם נידה, והסיבה בגלל שהדם נהפך לחלב. זאת אומרת שהחלב הוא הטהרה של הדם, ולכן בשבועות אוכלים מאכלי חלב, לרמוז שאנחנו טהורים.

המקוה של קודם עלות השחר בשבועות הוא הכי גבוה בשנה

ולכן אוכלים את זה בבוקר אחרי שעשינו מקוה של שבועות הרי אנחנו זוכים במ"ן ומ'קוה נ', של יום ה-50 חג השבועות (לקושי מוהר"ן תורה נ"ז אות ז') וטובלים כדי להיטהר, (כמו שישראל נטהרו כדי לקבל את התורה), מהבחינה של הדמים של מצרים "בדמיך חיי". כי הרי 50 יום ספרנו שבעה נקיים, ולכן בשבועות צריך לטבול כדי להיטהר. ולכן מאוד חשוב המקוה של שבועות, כי בלעדיו לא גמרת את הטהרה של ספירת העומר של שבעת הנקיים בטבילת מקוה.

תמיד אני מספר מה ששמעתי מאבא שלי בשיעור הראשון בקבלה. כשהייתי ילד קטן אבא לקח אותי בחופש פסח לשיבה שלו, ושמעתי איך שהוא מסביר שבכל 49 הימים מכניסים את כל הספירות חוץ מהכתר. ואת הכתרים מכניסים בטבילה של המקוה של שבועות. שמעתי ולא הבנתי את זה אז. אבל אח"כ זה נכנס לי מאוד בראש, עד היום אני זוכר את זה. ולכן עיקר הגמר של ספירת העומר זה במקוה של ליל שבועות המקוה הזה הוא הכי חשוב בכל השנה, הוא נקרא "מקוה של שער הנוץ", ואומר רבנו במפורש, שהמקוה של כל השנה כולה הוא מקבל מהמקוה הזה של ליל שבועות. ולכן אסור לוותר על המקוה הקדוש והעצום הזה. ואחרי המקוה אתה יכול לאכול מאכלי חלב, כי ה"דם נעקר ונעשה חלב", וששתינו 4 כוסות יין, שזה כנגד 4 דמים, אנחנו אוכלים 4 מאכלי חלב, להורות שברוך השם תיקנו את כל ה-4 מיני דמים.

ונזכיר עוד עצה חשובה, התורה נתנה במדבר, מקום צמאון שאין מים, והרמז בזה, שתמיד כשרוצים לקבל תורה, צריך רצון וצמאון גדול לזכות לתורה, וזה ההכנה לשבועות, לרצות ולהיות צמא מאוד לדעת ולהבין עוד תורה ועוד תורה, ה' יזכנו.

שבת שלום ומבורך וחג שבועות שמח עריכה: ליאור גבע

(מוקדש לע"נ צביה בת סאלם - צדוק בן צאלח - חיים בן מוסא ז"ל ת.נ.צ.ב.ה)
לעילוי נשמת אברהם פואד בן אילנה הלה ז"ל / ולעילוי נשמת: חממה בת סאלם ז"ל)

ל'מוחיך, "אין נבון וחכם כמוך" נבון - זה 'בינה' ו'חכם' זה חוכמה. כלומר שיש ליוסף את שלמות המוחין.

איפה נרמזים המוחין? בשם הוי"ה. האות יו"ד היא מח החכמה, אות ה"א היא מח הבינה. הוא"ו זה כבר שש ספירות חסד עד יסוד, וה"א אחרונה זה המלכות. יוצא, שהמוחיך זה יו"ד ה"א, - "שבטי י-ה עדות לישראל". לכן דווקא אותיות י-ה משם הוי"ה שהן חכמה ובינה העידו עליהם, שהם שמרו את הברית במצרים ולא חטאו בערוות הארץ, ובזכות זה הם קיבלו את המוחין וכך יכלו לקבל תורה. ואותו דבר גם כן אצל יוסף. למה "אין נבון וחכם כמוך"? ולמה הוא זכה לאותיות י-ה שהן חכמה ובינה? בגלל שיוסף הוא שומר את הברית קודש. וזה: "עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים" - וכן "שבטי י-ה עדות לישראל". (ויצא שיש שתי עדויות ב-2 פסוקים, על יוסף, ועל השבטים, ושתיהן עוסקות בעניין של קדושה ושמירת הברית. הקשר בין הפסוקים, "עדות ב-הוסף שמו, בצאתו על ארץ מצרים", בזכות שיוסף שמר על הברית אפי' במצרים, זה מה שנתן להם את הכח לשמור על הברית בערוות הארץ של מצרים, וזכו ל:"שבטי י-ה עדות לישראל"). מי יכול להעיד על השבטים שאף אחד לא קלקל? רק הקב"ה. וגם מה שכתוב: "עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים". מי יכול להעיד על יוסף ששמר את הברית במצרים כשהוא אלבד? גם כן רק הקב"ה. ואותה עדות של "שבטי י-ה עדות לישראל, זו בדיוק העדות של עדות ביהוסף שמו וכו', וזכה יוסף ל"אין נבון וחכם כמוך" יוסף מקבל את החכמה ואת הבינה. כל פעם כשאדם רוצה להבין ולצייר את התורה כמו שצריך, וכן כשבאים לקבל תורה בחג השבועות, צריך להקדים תקון הברית.

הטעם בפנימיות שבלי שבועות ערים כל הלילה ולומדים

מסביר רבי נתן על המנהג להיות ערים כל הלילה בשבועות, כי כשאדם ער הוא מנוד שינה מעיניו. כי איפה השינה תלויה? בעיניים. (כמו שכתוב בגמרא בנדרים "קונם עיניי בשינה מלקין אותו וישן לאלתר). כשאדם מנוד שינה והוא עייף, הוא מצטער ומרגיש את הכאב בעיניים. מסביר רבי נתן, הרי עיקר הפגם של הברית הוא בעיניים, "לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", העין היא הדבר הראשון שרואה. ולכן כשרוצים לקבל את התורה, אנחנו עושים שמירת הברית ומתקנים את העיניים בליל שבועות, ולילה שלם לא נותנים להן לישון, ומאמצים את העיניים במשך כל הלילה בקריאה, וזה תיקון העיניים, תיקון הברית, ואז אפשר לזכות ולקבל את התורה הקדושה בשבועות.

המנהג לאכול בסעודת שחרית בשבועות מאכלי חלב

מנהגנו לאכול מאכלי חלב בשבועות בשחרית אחרי התפילה. (ולא כמו אלו שנהגים לאכול חלבי בשאר סעודות החג) כי בסעודת החג ביום עיקר השמחה זה לאכול בשר בקר, כי "אין שמחה אלא בבשר ויין". וכן כתב מרן הרב עובדיה, שבאמת עיקר השמחה זה דווקא בסעודה של היום, וצריך לאכול דוקא בשר בהמה ולשתות יין. (יש אנשים שעושים שניצלים או פרגיות לסעודה של היום לא יוצאים י"ח שמחת חג בעוף כי צריך לאכול בשר בקר דווקא בסעודת היום). עוד דבר, כל שנה אני מזכיר את החידוש שלי, שרצוי לאכול 4 מיני מאכלי חלב, כגון יוגורט,